

Inriktningsbeslut – Bolagsbildning Krösatågen

Förslag till inriktningsbeslut

Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Kronoberg, Region Blekinge, Region Skåne och Region Halland beslutar att gå vidare med förberedelserna för att bilda ett gemensamt bolag – Krösatågen AB – ägt av de sex samverkande regionerna.

Bolaget ska fungera som ett servicebolag till regionerna och ansvara för både operativa och strategiska uppgifter i enlighet med framtagna uppdragsbeskrivning.

Ett bifall till förslaget innebär:

- Att arbetet med att ta fram bolagsordning, aktieägaravtal och ägardirektiv genomförs under 2025.
- Att bolagets organisationsstruktur, uppdrag, kapitalbehov och etableringstidplan konkretiseras under 2025.
- Att upphandlingsrättsliga, juridiska och kommunalrättsliga förutsättningar säkerställs som en del i processen att ta fram ovan nämnda styrdokument under 2025.
- Att respektive region genom trafikdirektörer i kollektivtrafiksmyndigheterna deltar i det fortsatta samordnings- och etableringsarbetet under 2025 och 2026 med sikte på att Krösatågen AB etableras senast 1 januari 2027.

Bakgrund och motiv

Krösatågen utgör en viktig del av den regionala tågtrafiken i södra Sverige. För att stärka kvalitet, tydlighet och långsiktighet i organisationen vill den politiska samverkansgruppen Krösatågen ta nästa steg, att bilda ett gemensamt bolag, Krösatågen AB.

Nuvarande samverkansorganisation präglas av strukturella och funktionella utmaningar. Dessa har identifierats genom tidigare rapporter och intervjuer med nyckelaktörer. Det råder otydlighet kring mandat, ansvarsfördelning och ledning. Affärschefsfunktionen är svagt definierad och styrningen splittrad. Detta hämmar effektivitet och möjligheten att driva verksamheten professionellt.

Dagens modell saknar ett tydligt gemensamt operativt ansvar. Det finns därför ett behov av att samla lednings- och styrfunktioner i ett separat aktiebolag med en ledningsgrupp där regionernas trafikdirektörer ingår, och som har tydligt mandat att agera inom ramen för det regionala ägandet.

Mål och Syfte

Syftet med bolagsbildningen är att skapa tydligt ansvar, effektivare styrning, professionell ledning och bättre samordning mellan regionerna. Målet är en högre kvalitet och ökad kostnadseffektivitet i trafiken samt stärkt kapacitet att utveckla Krösatågen i linje med framtidens krav på hållbara och attraktiva transporter.

Överväganden – organisatoriska och juridiska

Krösatågen AB föreslås vara ett servicebolag till regionerna. Bolaget ska ansvara för operativ samordning, fordonshantering, trafikplanering. Bolaget kan också om ägarna så vill, genomföra upphandlingar inom verksamhetsområdet samt hantering av kundrelationer. Styrningen säkras genom en tydlig bolagsordning och gemensam styrelse.

Ägandet ska fortsatt vara regionalt, men beslut och operativ styrning samlas i bolaget.

Ekonomi

Valet av associationsform påverkar inte bara styrning och organisation, utan kan också påverka kostnadsbild, resursfördelning och administration. En övergripande ekonomisk analys visar dock att skillnaden i faktiska kostnader är begränsad. Det handlar främst om struktur och effektivitet, inte att ett bolag utgör ökade personalkostnader.

Båda alternativen, ett bolag eller en fördjupad samverkanslösning, kräver i praktiken samma operativa kapacitet:

- För att hålla samman trafiksystemet krävs idag resurser för affärsledning, planering, ekonomi, kommunikation, fordonsuppföljning, upphandling och verksamhetsutveckling.
- Dessa resurser finns redan till viss del utspridda i regionerna, men används i olika grad och ej med tillräcklig samlad struktur. Resurserna idag bedöms dock vara för få för att på ett adekvat sätt kunna driva Krösatågen framåt.
- Ett bolag bedöms kräva en extra administrativ resurs för bolagsformalia (ex. bolagsjuridik, styrelsestöd, ekonomisk bolagsrapportering), medan samverkanslösningen kräver mer intern tid och koordinering i varje region – vilket också är resurskrävande.
- Det kommer fortfarande finnas behov av befintliga resurser ute i regionerna som bidrar in till Krösatågen i de forum och arbetsgrupper som kommer föreslås i en framtida organisation.

Sammanfattningsvis bedöms ett bolag ge bättre förutsättningar för effektivitet, tydlighet och samlad styrning utan att medföra betydande merkostnader.

Bilagor:

”Fördjupad konsekvensanalys inför beslut om framtida associationsform för Krösatågssamverkan”

”Slutrapport - Framtida organisationsform för Krösatågsamarbetet”

”PM Krösatågsorganisationen på kort sikt”